

PAPES EZERS SIKSPĀRŅU RUDENS MIGRĀCIJĀ

Kaspars Reinis¹, Agnis Mednis¹, Jurgis Šuba²

¹ Rīgas 64. vidusskola
Adrese: Ūnijas ielā 93, LV-1084, Rīga, Latvija
E-pasti: otans93@inbox.lv, agnis.mednis@inbox.lv

² Latvijas Universitāte, Bioloģijas Fakultāte
Adrese: Kronvalda bulvārī 4, LV-1586, Rīga, Latvija
E-pasts: jurgiss@imap.cc

Vairāku sikspārņu sugu, piemēram, Natūza sikspārņu *Pipistrellus nathusii* un rūsgano vakarsikspārņu *Nyctalus noctula*, populācijas no Austrumeiropas vairošanās apgabaliem migrē uz ziemošanas vietām Centrāleiropā, kurienes maigais klimats ļauj pārziemot pret zemu gaisa temperatūru slikti pasargātās virszemes mītnēs. Domājams, ka migrācijas laikā sikspārņi laiku pa laikam apstājas barošanās vietās un atjauno ķermeņa tauku rezerves. Īpaši svarīgas barošanās vietas vairākām sikspārņu sugām ir dažādas ūdenstilpes un niedrāji.

Pētījuma mērķis bija noskaidrot Papes ezera (Rucavas nov., Liepājas raj.) nozīmi sikspārņu rudens migrācijas laikā. Darbā izvirzījām divas hipotēzes: a) vislielākā sikspārņu aktivitāte novērojama ezera piekrastē un niedrāju tuvumā, kas ir ražīgākās ūdenstilpes ekosistēmas vietas, savukārt daļa sugu aizvēja un patvēruma trūkuma dēļ izvairās no atklāta ūdens vietām; b) sikspārņu aktivitāte migrācijas laikā ir būtiski atkarīga no vēja stipruma un virziena, kas ietekmē to migrācijas norisi. 2010. gada augustā un septembrā sākumā 17 naktīs reģistrējām sikspārņu aktivitāti atklāta ūdens vietās ($n = 3$), niedrāju tuvumā ($n = 3$) un piekrastē ($n = 3$). Lai iegūtu kvantitatīvus datus par rūsgano vakarsikspārņu un Natūza sikspārņu barošanās aktivitāti un citu sikspārņu sugu sastopamību, katrā vietā 7 minūšu laikā izdarīti reāla laika 20 un 40 kHz ultraskaņas pārveidojuma ieraksti, kā arī visu konstatēto sikspārņu echoloģijas saucieni ieraksti, kas vēlāk ļāva atpazīt un reģistrēt dažādu sikspārņu sugu aktivitāti. Izvēlētos biotopus nakts laikā ar laivu apmeklējām trīs reizes: 30–90 minūtes pēc saulrieta, nakts vidū un 90–30 minūtes pirms saullēkta; katru reizi apmeklēti citi izvēlēto biotopu punkti.

Virs Papes ezera rudens migrācijas periodā visbiežāk novērojām Natūza sikspārņus (28,3%), ziemeļu sikspārņus *Eptesicus nilssonii* (20,7%), divkrāsainos sikspārņus *Vespertilio murinus* (19,3%) un rūsganos vakarsikspārņus (11,7%). Šo sugu sikspārņi bija vienmērīgi sastopami ezera piekrastē, atklāta ūdens vietās un niedrāju tuvumā. Dažādos ezera biotopos reģistrētā Natūza sikspārņu un rūsgano vakarsikspārņu barošanās aktivitāte būtiski neatšķīrās. Visvairāk migrantu sugu novērojumu reģistrēti bezvējā ($0,0\text{--}0,5\text{ m s}^{-1}$) un lēnā ceļa vējā ($0,5\text{--}3,0\text{ m s}^{-1}$), bet vismazāk – stiprā vējā pret rudens migrācijas virzienu ($3,0\text{--}10,0\text{ s}^{-1}$). Vislielākā rūsgano vakarsikspārņu un Natūza sikspārņu barošanās aktivitāte reģistrēta lēnā ceļa vējā.

Iegūtie rezultāti liecina, ka rudens migrācijas laikā ezera piekraste, atklāta ūdens vietas un niedrāji ir vienlīdz svarīgas sikspārņu barošanās vietas, bet spēcīgā pretvējā migrantu sugas izvairās lidot un baroties atklātā ezera ainavā.

Tekstā ievēroti Rīgas Latviešu biedrības Zinību komisijas 1908. gadā izveidotās latviešu pareizrakstības principi, ignorējot ar Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas valdības lēmumiem 1946. un 1957. gadā uzspiestos ortografijas grozījumus.